

[Thoft]

havne, ikke mindst Langelinie kajen her i København, men de har også besøgt min by, Århus, og forslaget gælder naturligvis også sådanne fartøjer.

Vi kan diskutere den danske atomvåbenfrihed i krig, og det gør vi jo hidst og hypigt, men som bekendt er der i folketinget et klart flertal for atomvåbenfriheden i fredstid; måske gælder det ikke centrum-demokraterne og fremskridtspartiet.

Hvorfor er det så så forfærdeligt, at vi med dette forslag kræver kontrol med, at denne atomvåbenfrihed faktisk overholdes? Jeg kan kun se én eneste grund, nemlig at de partier, herunder regeringen, som så hidst modsætter sig dette forslag, godt ved, at eksempelvis amerikanske marinefartøjer fra tid til anden medbringer atomvåben. Selvfølgelig omlastes disse atomvåben ikke i rum sø, fordi danske havne skal anløbes. Fra Norge, som for resten indtager det samme standpunkt som Danmark i dette spørgsmål, har vi klare beviser for, at marinefartøjer fra USA rent faktisk har medbragt atomvåben under anløb i norske havne. Det ved vi, bl.a. fordi marinesoldaterne på de pågældende fartøjer – det var f.eks. krydseren Albany i 1975 – var villige til at oplyse dette til pressen.

Hr. Knud Damgaard sagde, at når man taler med officerer fra andre NATO-lande, siger de: vi kender jeres beslutning, og vi respekterer den. Men det er jo ikke altid det svar, man får.

Jeg var den 4. juli 1984 som medlem af folketingets forsvarsudvalg på gæstevisit på hangarskibet »H. M. S. Illustrious«, som er engelsk, og da ville skibets kaptajn, John Kerr, ikke oplyse, om skibet medførte atomvåben eller ej, men samtidig oplyste han den forsamlede mængde mennesker om, at skibet kunne gøres krigsklart i løbet af ganske få timer. Hvis det er tilfældet, må man nødvendigvis også have medbragt atomvåbnene om bord.

Hr. Sønderby og hr. Houe antydede, at der var tale om en slags aftale om dette spørgsmål. Det er der ikke. Der er ikke tale om nogen folkeretligt bindende aftale. Der er tale om, at vi har tilkendegivet, at sådan ønsker vi det, og så håber vi, at de andre respekterer det, men det har jeg som sagt ingen særlig tiltro til, at de gør.

Forslaget gælder også fly, som er på besøg, og her har vi langt mindre viden om, hvad der foregår. Vi ved, at i 1968 var der et atomvåbenbærende fly, en B-52er der skvattede ned i Thule, men vi har da også beretninger om – det har f.eks. været gengivet i »Aldrig mere Krig«s blad i 1974 – at B-52ere med atomvåben om bord er landet på flyvestation Værlose.

SF finder det vigtigt, at den danske atomvåbenfrihed cementeres så grundigt som overhovedet muligt. Desværre forstår jeg, at regeringen ønsker det modsatte. Det viser også den netop igangværende atomkrigsøvelse, Able Archer; i den indgår danske styrker, og dens formål er at afprøve procedurerne for brug af atomvåben. Jeg kan ikke se, hvad formålet med disse afprøvninger i fredstid er, hvis man ønsker at cementere den danske atomvåbenfrihed.

Jeg vil godt sige til sidst, at SF helhjertet kan støtte dette forslag; det burde kunne vedtages.

Stinus (RV):

Det radikale venstre kan give tilslutning til det foreliggende forslag om kontrol med Danmarks atomvåbenfrihed, og vi gør det ikke mindst på baggrund af forsvarsministerens svar på et spørgsmål fra hr. Kaj Poulsen vedrørende besøgende amerikanske krigsskibe bevæbning.

En del af forsvarsministerens svar er gengivet i bemærkningerne til det forslag til folketingsbeslutning, vi nu behandler, og det radikale venstre er ikke tilfreds med forsvarsministerens svar om, at regeringen har grund til at tro, at Danmarks politik med hensyn til atomvåben på dansk område respekteres af vore alliancepartnere. Til trods for forsvarsministerens klare bemærkninger her i dag er det for det radikale venstre ikke nok at tro, at vore alliancepartnere respekterer dansk politik.

Den i bemærkningerne citerede udtalelse af general Rye Andersen er, hvis den i øvrigt er rigtigt gengivet i Fredsavisen, endnu mere uacceptabel, for naturligvis skal øvelseslederen for NATO-øvelsen Bold Gannet – en dansk general – vide, om de britiske krigsskibe havde atomvåben med; eller rettere, han skal kunne garantere, at de ikke havde det.